

GABRIELA FUTOVÁ

O CHLAPCOVI,
KTORÝ
ROZUMEL PSOM

Ilustroval Viliam Slaminka

**O chlapcovi,
ktorý rozumel psom**

Gabriela Futová

O chlapcovi, ktorý rozumel psom

slovar

Tento projekt podporil z verejných zdrojov

u. fond
na podporu
umenia

Text © Gabriela Futová 2021

Illustrations © Viliam Slaminka 2021

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2021

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného, alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-5047-0

Rodinná legenda vraví, že keď ma priniesli z pôrodnice, náš pes Beny – rasa pouličný mix –, si ľahol k mojej postieľke a odmietal sa od nej pohnúť. Stačilo, že som sa zamrvil, a bol okamžite na nohách. Neštekal. Iba pozorne sledoval, či sa budím, alebo sa mrvím len tak. Ak som sa budil, utekal po mamu, takže som vraj ani nemal šancu zaplakať. Bol to náš bejby alarm.

Keď som podrástol, Beny ma naučil chodiť. Trpezlivo ma vodil, aj keď som ho určite kvákal, ako som sa ho držal, aby som nespadol. A potom, keď som dostal riadnu posteľ, spal mi pri nohách. Oficiálne spal v pelech pri posteli, ale len čo sa za mamou zavreli dvere, vyskočil na posteľ a ležal tak, aby sa ma aspoň trochu dotýkal.

Keď umrel, bol som vlastne ešte malý. Vraj som za ním tri dni nariekal. A odvtedy som vraj málovravný. Ďalšieho psa som odmietal. A odmietam ho dodnes, pretože Beny bol jedinečný. A nenahraditeľný. A ja mám jednoducho zlý pocit, že ak sa do nejakého psa zamilujem, budem to raz veľmi ľutovať.

*

Všetko sa začalo, keď nás naša učka vzala cez vyučko do útulku. Priznala sa nám, že tam chodieva pomáhať, hlavne venčiť psíkov, aby netvrdli celé dni v klietkach. A že nás tam berie v nádeji, že psíkov začneme venčiť aj my.

Bolo mi jedno, ktorého psa mi dajú, a tak sa mi ušiel malý strapatý oriešok. Vcelku škaredý. Nemal som v úmysle si ho získať. Ani som ho nepohladkal. Chcel som splniť učkino želanie, psíka vyvenčiť, vrátiť ho a nikdy viac sa do útulku nevrátiť.

Pes sa volal Jety. Kráčal vedľa mňa na vôdzke, sem-tam čosi ovoňal, sem-tam zdvihol nohu.

„Psíkov v žiadnom prípade nepúšťajte z vôdzky!“ prikázala nám učka. „Nepoznajú vás a nebudú vás poslúchať, keď im prikážete, nech sa k vám vrátia. Pustiť sa dajú jedine v oplotenom výbehu za mestom, ale tam sa nedostaneme.“

Smutný život, prebleslo mi hlavou. A vzápätí som si predstavil, ako ja sám celý deň tvrdnem v izbe a potom ma naši venčia. Na vôdzke. Žiadne behanie, žiadna radosť zo slobody. Žiadny vietor vo vlasoch. Nikdy. Len malá izba a vôdzka.

Jety sa na mňa prosebne zahľadel. Akoby ma počul.

„Nemôžem ťa pustiť,“ oznámil som mu ľahostajne. „Príkaz znel jasne: psíkov nepúšťať. Aj tak som tu nechcel byť, tak na mňa nepozeraj.“

„Ja neujdem,“ odpovedal mi pes a ja som ostal ako obarený. Pes vlastne nevydal ani hláska, no ja som v hlave jasne počul jeho hlas. Ten pes rozprával!

„Len sa trochu prebehnem,“ Jety na mňa pozeral takým tým psím pohľadom. Viete. Pes na vás hypnoticky pozerá, keď niečo jete, a vy neodoláte a hodíte mu posledný kúsok.

„Na mňa psie pohľady neplatia. Chod' si pozerat' na niekoho iného,“ odpovedal som Jetymu nahlas s pocitom, že mi asi preskočilo.

„Sľubujem, že neujdem,“ hypnotizoval ma ďalej.

Neviem, čo mi to napadlo. Jednoducho som nad tým pustením-nepustením prestal rozmýšľať, zohol som sa a odopol psa z vôdzky.

Pes vyštartoval, akoby ho do zadku uštipla osa. Behal okolo mňa, jašil sa, skákal a potom sa pustil do najrýchlejšieho psieho šprintu, aký som kedy videl. A zmizol mi z dohľadu.

„No super,“ vzdychol som si. „Toto budem vysvetľovať zrejme dosť dlho.“

Asi hodinu som sa ešte pomotal s prázdnu vôdzkou. Pes sa, samozrejme, nevrátil. A mal pravdu. Bol by predsa hlúpy, keby sa dobrovoľne vrátil do klietky v útulku a odovzdane čakal na ďalšieho venčiteľa. O adoptívnej rodine nemohol ani snívať. Bol škaredý a každý, kto si prišiel do útulku vybrať psíka, by určite dal prednosť psovi, čo by bol aspoň o štipku krajší.

Učka ma zvozila. A zvozil ma aj chalan z útulku a slečna, ktorá to tam vedie. Nakričali na mňa, že som nezodpovedný a že sa im už nikdy nemám ukazovať na oči. To som ani neplánoval, a tak som tam len mlčky prečkal ich výbuch zlosti a pobral sa domov.

Jety sedel spokojne pred mojím vchodom a doširoka sa usmieval.

Už len toto mi chýbalo, pomyslel som si. Teraz sa budem musieť terigať nazad.

„Nemusiš,“ povedal mi pes. „Ostanem u teba.“

„Lenže ja ťa nechcem,“ povedal som nahlas. „Ja už nikdy v živote nechcem nijakého psa.“

„Ale ja chcem teba,“ žmurkol na mňa.

Naozaj na mňa žmurkol?

Fakt sa mi nechcelo vracat' do útulku. A tak som odomkol vchodové dvere a pustil Jetyho dovnútra. Veď aj zajtra je deň. A keď sa v byte vyšpiní, mama sa možno našťve a odnesie ho do útulku sama.

„My máme psa?“ privítala nás nadšene. „Ten je nádherný!“

Typická moja mama! Iným mamám by sa ten pes určite nepáčil. Iné mamy by tohto nečakaného hosťa určite hnali kade ľahšie. Ale moja nie. Miluje živé tvory, nech sú hocijako hnusné. A celý život lamentovala, prečo nie som po nej a nevláčim z ulice kadejakú háved'. Lebo ju by to potešilo. Zato mne to ani nenapadlo. Asi som po tatovi.

„Máš super mamu,“ zazubil sa na mňa Jety a spokojne sa jej dal hladkať.

„Nemáme psa,“ povedal som mame. „Tento tu sa mi stratil, keď som ho venčil v útulku, a teraz som ho našiel. Treba ho ísť vrátiť.“

„Fakt ho chceš vrátiť?“ mama škrabkala Jetymu bruško a ja prisahám, že som počul, ako ten pes blažene krochká.

„Fakt.“

„Ako myslíš. Tak si na zajtra nastav budík o hodinu skôr, lebo ak tu ten psík nebude bývať, sám tu cez deň neostane.“

Otrávene som pokrčil plecami a Jety sa na mňa znovu zazubil. Akoby presne vedel, čo sa stane.

Ráno sa teda stalo. Budík síce zvonil, ale ja som ho zaklapol a spal ďalej. A potom už na útulok nebol čas. Musel som bežať do školy. Pred odchodom som šiel Jeteho vyvenčiť, lebo to by som mu predsa neurobil, aby sa ani vyprázdniť nemohol. Ani mi nenapadlo pripnúť ho na vôdzku. Dúfal som, že odbehne a ja sa mu strátim. Lenže ten pes mal buď extra super výcvik, alebo je

pravda to, čo povedal. Že si ma vybral. Nepohol sa odo mňa ani na krok. Kráčal mi pri nohe, sem-tam dvihol labku a označil si strom.

„Nezvykaj si tu,“ upozornil som ho.

„To ty si zvykaj,“ odvrkol. „A pozbieraj za mnou tú kôpku. Vieš, že sa nepatrí nechávať to na zemi.“

Nahnevane som na psa zazrel. Na venčenie som nebol pripravený. Nemal som ani sáčok, ani vreckovku. A holými rukami som sa tie hovienka zbierať nechystal.

„Pozri tamto do koša, možno niečo nájdeš,“ radil mi pes a ja som sa cítil ako totálny hlupák. Mne to nenapadlo. Poslúchol som a našiel starú igelitku. A tak som si ňou pekne krásne pomohol a hovienka vyhodil. Jety spokojne zaštekal.

Doma som ho nechal na chodbe. Bez pelechu, bez vankúša, bez možnosti vojsť do izby a ľahnúť si na gauč. Nech vie, že tu nebyva. Lenže to by v tom byte nesmela bývať moja mama. Ako praktická žena okamžite odkiaľsi z postele vytiahla starý vankúš, navliekla ho do obliečky s motorkami, ktorú som ako malý chlapec miloval a čosi-kamsi – Jety mal hneď lepší pelech ako ja posteľ.

„Nemôže ležať na zemi,“ tvrdila. „Bola by mu zima na bruško.“

„Prečo som ja tvoju mamu nestretol, keď som sa narodil,“ vzdychol Jety a slastne sa natiahol. Kým som odišiel, spal ako zarezaný.

„Treba ísť hľadať Jetyho,“ zastavila ma učka na chodbe. „Bolo to od teba veľmi nezodpovedné.“

„Jety je u mňa doma,“ skočil som jej do reči. „Prišiel sám. Po škole ho odvediem do útulku. Mrzí ma, že som ho pustil, bolo mi ho ľúto.“

Učka od prekvapenia otvorila ústa. Našťastie zazvonilo, a tak som mohol ísť do triedy.

Celé vyučko som nad Jetym rozmýšľal. A nenašiel som ani jeden jediný dôvod, prečo by som si ho mal nechať. A že mu rozumiem? Nevídali! Nech si nájde iného somára, ktorý mu na to skočí.

Po škole som sa vôbec neponáhľal. Posedel som s chalanmi na múriku a potom som sa z nohy na nohu vliekol domov. Predstava, že sa musím trepať do útulku, ma vôbec netešila.

Jety sedel za dverami a čakal ma. Dokonca zavrteľ chvostom. Zazrel som naňho, pripol ho na vôdzku a vzal von.

„Ak čakáš, že ťa len vyvenčím, si na omyle,“ zahundral som vo výťahu. „Ideš nazad do útulku.“

Pes na chvíľu stuhol. Potom sa otriasol a mlčal. Vyšiel som s ním von, nechal ho urobiť, čo bolo treba, a pomaly som sa popri rieke pobral na koniec sídliska.

„Dovolíš mi aspoň rozprávať?“ ozval sa znenazdajky.

„Nezakázal som ti to,“ odsekol som. Čakal som, že pes začne žobroniť, aby som si ho nechal. Že bude skuvíňať a možno začne robiť cirkus, že sa pokúsi vyvliecť si hlavu z obojka alebo niečo také. Ale Jety mi pokojne kráčal pri nohe a ani na mňa nepozrel.

„Narodil som sa na jednom dvore. Mama vyzerala ako ja a oca splašila niekde v dedine. Neviem, nikdy ma

neprišiel pozrieť. To psí otcovia zvyčajne nerobia. Ak sú náhodní. Mal som sedem súrodencov, ale tí postupne zmizli. Mama bola trochu smutná, ale venovala mi všetku svoju pozornosť. Lenže potom s ňou jedného dňa pán odišiel do lesa a vrátil sa bez nej. Už som ju nikdy nevidel.

Stal som sa pánom dvora. Strážil som a dával pozor, aby doň nevošiel nikto cudzí. Raz pán nezatvoril spiepkam bráničku na ohrade a všetky prišli ku mne na dvor. Jasné, že tam nemali čo robiť. Začal som ich plašiť a naháňať, a bola to taká super zábava, že som si vôbec nevšimol, ako každú spiepku, ktorú chytím, dusím. Pochytil som ich všetky. Keď to pán zbadal, hrozne sa nahneval. No a vytiahol na mňa pušku. Netušil som, čo ide urobiť. Ja somár! Keby som to bol vedel, upaľujem kade ľahšie.“

Napáto som Jetyho počúval. Nemal som strach, čo povie, lebo ved' žije. A to znamenalo, že ho jeho pán netrafil.

„Pán mal dobrú mušku,“ pokračoval pes. „Trafil ma hneď na prvý raz. Ozvala sa rana a mňa zhltna tma.“

„Ale ako to, že si...“

„Prebral som sa v lese. Všetko ma hrozne bolelo, nemohol som sa ani pohnúť. A smrdel som. Smrdel som tak, ako keď čosi hnije. Papuľu som mal plnú krvi, všade okolo bzučali muchy. Lozili mi aj po očiach a ja som ich nedokázal odohnať. Bol som presvedčený, že to je môj koniec. Párkrát som znovu upadol do tmy, lenže keď som sa z jednej takej tmy prebudil, okolo mňa už nebol les. Všetko okolo mňa bolo biele, nikde žiadne muchy, len telo ma bolelo ešte viac.

Vraj som mal pekelné šťastie. Gulka mi síce rozbila nejakú kosť a potrhala kožu, ale minula srdce. Pán si myslel, že som mŕtvy, a zahodil ma v lese. A v tom lese ma vraj našli nejakí ľudia, a tí ma naložili do auta a odviezli Zuzanu. To je to dievča z útulku. A o ostatné sa postarala ona. Veterinári, operácie a tak... No a odkedy som sa uzdravil, odvtedy som v útulku. Zuzanu mám síce rád, ale útulok neznášam. Hlavne tú sprostú klietku. A teraz ma spokojne vráť. Aj tak znova ujdem.“

Nepovedal som ani slovo. Zatínal som zuby, aby Jety nevidel, že ma ten príbeh dojal. Neskutočne ma mrzelo, že musel prežiť niečo také hrozné. U nás by sa mal ako v bavlnke. Aj keby som si ho ja nevšímal, mama by ho rozmaznávala. Ktovie, do akých rúk sa dostane, ak v útulku ostane. Ak sa vôbec do nejakých dostane. Cítil som, že ten pes si už ďalšie trápenie nezaslúži.

Ocitli sme pred útulkom.

„Ach, to si ty,“ ozvala sa Zuzana a zamračila sa. „Vidím, že sa Jety našiel. To je super. Ale aj tak si nezodpovedný.“

„Ja si ho chcem adoptovať,“ vyhrkol som, skôr ako som si premyslel, čo poviem.

Zuzanina tvár sa okamžite rozjasnila.

„Vážne? Jetyho? Ak to myslíš naozaj vážne, odpustím ti ten včerajšok.“

„Myslím to vážne. A nemusíte sa báť. Postaráme sa oňho. Moja mama ho už teraz zbožňuje.“

„Ja sa nebojím,“ odvetilo dievča. „Ale prídem si ho skontrolovať. Adopčnú zmluvu musí tak či tak prísť podpísať tvoja mama. Ty si ešte malý.“

No hej. Na niečo som malý. Na niečo zas veľký. Dva-
násť rokov mi prišlo ako rozumný vek. Zuzane to však
očividne nestačilo.

„Prepáč, ale psíky sú živé tvory. Nemôžem ich dávať deťom len tak. Deti sú ešte... deti. Neuvedomujú si zodpovednosť, akú adopciou preberajú. Aj o deťoch rozhodujú ich rodičia. Nebola by som rada, ak by som Jetyho potom našla niekde uviazaného pri strome len preto, že ti ho doma nedovolili.“

„Dovolili. Teda mama. Tato o tom ešte nevie,“ bránil som sa, ale zároveň mi docvaklo, že má pravdu. Nášmu tatovi nikto nič nepovedal. A on sa nikdy netváril ako milovník zvierat.

„Musím ho tu dnes nechať?“

„Nie. Môžeš ho vziať. To, že si ho priviedol... Mám pocit, že ti môžem veriť. Ale ak sa mýlim...“ prižmúrila oči, „tak si ma neželaj! Tak či tak, nadiktuj mi telefónne číslo na mamu.“
Potom si kvokla k Jetymu a pohladkala ho po hlave.

„Bude ti dobre, ty môj darebák. Neboj sa, prídem ťa skontrolovať.“

Jety jej oblizol ruku. A potom sa zvrtol, odrazil sa a vyskočil na mňa. Ešteže som mal toľko duchaprítomnosti a chytil ho do náručia.

„On ti verí,“ pozrela na mňa Zuzana. „Tak ho nesklam. A mama nech príde čím skôr.“

Postrapatil som Jetymu srst' na hlave a položil ho na zem. Už-už som chcel odísť, keď ma Jety potiahol.

„Ešte neodchádzaj. Potrebujem pozdraviť pár kamošov a kamošiek. Nemôžem predsa odísť bez rozlúčky!“

Ostal som teda poslušne stáť a chvíľu mi to pripadalo, že ja som pes a Jety môj pán. A ten pán povedal:

„Ostaň!“

Jety obehol klietky a docupital ku mne.

„Spokojný?“ nadvihol som obočie.

„Nie,“ odvetil namosúrene. „Nepáči sa mi, že tu ostávajú.“ „Nemohol by si...“

„Nemohol!“ odsekol som. „Nemôžem si vziať ďalšieho psa, nechcel som ani teba!“

„Ale ja od teba nechcem, aby si vzal domov ďalšieho psa. Ja len... Tamtá biela sučka, volá sa Aida, ma o čosi poprosila.“

„Máš jej nosiť zvyšky jedla? V útulku ich hádam krmia dobre, nie?“

„Nie. O jedlo nežobrala. Už sa nažobrala dosť!“ príkro odsekol pes. „Chcela len vedieť, ako dopadla jej dcéra. Ony totiž obe ušli, lenže na úteku stratila Aida svoju dcéru Laru

z očí. A keď ju hľadala, odchytili ju ľudia. Darmo štekala ako šialená. Nikto nemal ten dar ako ty, nikto jej nerozumel. Ľudia si mysleli, že je vyplašená a nervózna z odchytu a ona sa im pritom snažila povedať, že treba nájsť Laru.“

„Pôjdeš ju hľadať?“

„Jasné,“ odvetil Jety rozhodne.

„Nezneužívaš ma ty tak trochu? Najprv že tuťu-muťu, chcem u teba bývať, a zrazu sa chystáš zmiznúť. Ako to vysvetlím mame?“

Jety zastal, oňuchal stĺp, dvihol nohu, trochu si cvrkol a posadil sa.

„Ja rátam s tým, že pôjdeš so mnou.“

Vyvalil som naňho oči.

„Ale ja predsa nemôžem len tak odísť. Chodím do školy. A mám len dvanásť rokov. Som ešte decko!“

„Keď ti to vyhovuje, si len decko, čo?“

„Nie. Áno. Ja neviem, čo odo mňa chceš. Ak odídem, mama ma bude hľadať a možno zavolá aj políciu.“

„Problém je v tom,“ vysvetľoval Jety pokojne, „že ak pôjdem sám, budú sa ma zas snažiť odchytiť ako túlavého psa.“

„Super. Tak teba naháňať nemôžu a mňa áno? To ti pekne ďakujem. Ja fakt musím chodiť do školy. Aj keď pravda je,“ musel som priznať, „že keby som tam nechodil, ani by mi nechýbala.“

„Hm, asi som to nedomyslel,“ zvesil Jety chvost.

Pohli sme sa ďalej, rozmýšľal som. Aj by som sa s Jety pustil do hľadania, vyzeralo to dosť dobrodružne, ale kedy? Môj život sa skladal zo školy, úloh, trochu voľ-

na, ale vždy som musel byť pred zotmením doma. Leto bolo ešte fajn, ale jar, jeseň a zima...

„Možno by si ju mohol hľadať v noci,“ napadlo mi. „Ak by si bol šikovný, nikto by si ťa nevšimol. A keby si bol čierny, potme by si bol neviditeľný.“

Jetymu normálne zažiarili oči.

„Vedel by si mi zafarbiť srst?“

„Podľa mňa hej. Keď si mama dokáže zafarbiť vlasy, na akú farbu chce, určite to zaberie aj na srst.“

„Kúpiš čiernu farbu?“

„Mám nejaké peniaze. Ale farba nesmie stáť viac ako päť eur. Inak sme nahratí. Viac nemám.“

Cestou domov sme sa zastavili v obchode. Jety ma poslušne čakal pred dverami a ani brvou nemihol, hoci mi to trvalo dosť dlho. V živote som nekupoval farbu na vlasy. V regáli ich bolo neúrekom, také aj onaké, ale mal som šťastie. Našiel som čiernu, dokonca v akcii za štyri päťdesiat.

„Nechávame si ho?“ privítala ma mama.

„Hej,“ prikývol som. „Ale musíš ísť podpísať adopčnú zmluvu. A asi aj čosi zaplatiť.“

„Jasné!“ mama sa radovala ako malé decko.

„Ale staráš sa oňho sám,“ zahrmel z obývačky tato.

„Nečakaj, že s ním budem chodiť von ja.“

„To fakt nečakám,“ pokrútil som hlavou.

„Mali by sme ho okúpať,“ poškrabkala mama psa po hlave. „Fúha, nemáme žiadnu psiu kozmetiku. Asi skočíme do obchodu.“

Prikývol som, že dobre, a celkom mi to vyhovovalo. Aspoň medzitým zafarbím Jetymu srst’.

„Kúpať?“ zavrčal Jety. „Kúpať sa nebudem.“

„Musíš sa okúpať. Po prvé: smrdíš. A po druhé, idem ti zafarbiť srst’. Nech ťa v noci nevidno.“

Predstava kúpania sa Jetymu vôbec nepáčila. Ale nemal na výber. Kým mama odbehla, rýchlo som preskúmal návod na farbenie vlasov. Nebolo to nič zložité. Nasadil som si rukavice, pomiešal jednotlivé prísady a podľho. Všetko som to Jetymu naniesol na srst’.

Zrejme mu to nebolo príjemné. Nedokázal obstáť, vrтел sa na všetky strany, tu sa obtrel o mňa, tu o stenu, skrátka o chvíľu bolo od čiernej farby všetko okolo.

„Mama nás zahluší,“ zamrmlal som. „Musíš ísť do vane a počkať tam. Ja to skúsím poutierať.“

